

εἰς τὰ ἐρεῖπια ταῦτα· διότι ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ τὸ φῶς πίπτον κατακορύφως ἐκτείνει ἐπὶ τῶν κίωνων τὰς μελάνιας σκιάς τῶν κιονοκράνων καὶ τῶν ζωφόρων· τὰ δὲ λοιπὰ μέρη ἀποδίδουσι λάμψιν, ἣν ὁ ὀφθαλμὸς δὲν δύναται νὰ ὑποφέρῃ. Ἐκαστον τεμάχιον, ἕκαστον μέρος ἀνοικτὸν, ἕκαστος κίων, ὅστις ἄλλοτε ἐκαλύπτετο ὑπὸ τῶν παρακειμένων οἰκημάτων, ἵσταται τώρα ἐν ὅλῃ τῇ θαμβωτικῇ λευκότητι καὶ ἀντιδίδει ἀκτῖνας ὡς μέταλλον τηκόμενον. Κατὰ τὰς σπινθίδας δὲ ἡμέρας, καθ' ἃς ὁ οὐρανὸς εἶναι συννεφώδης, ὁ Παρθενὸν φαίνεται στακτόχρους καὶ ἔρημος ὡς νὰ μὴ εἶχε κατοικηθῇ παρὰ τῆς θεᾶς, ἥ ὡς νὰ εἶχεν ἐγερεθῇ διὰ τὰς Εὐμενίδας· ἀλλ' ὅταν ὁ Ἑλληνικὸς οὐρανὸς ἀναλάβῃ τὴν λάμψιν του, τὰ ἐρεῖπια ταῦτα μακρόθεν βλεπόμενα καὶ πρὸ πάντων περὶ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, φαίνονται ἀναλαμπρόντα ζῶν ὡς ἐν ταῖς πρώταις αὐτῶν ἡμέραις· τὸ καθαρὸν φῶς μεταδίδει αὐτοῖς τὴν κίνησιν καὶ τὴν ζωὴν του. Ἐὰν δὲν ἦσαν ἐρεῖπια, ἡ θεὰ βεβαίως θὰ ἐκατοίκει ἀκόμῃ ἐν αὐτῷ τῷ νῶϊ της.

*Ἐπεται συνέχεια.

EMILE BURNOUF

Πρώην Διευθυντῆς τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς Σχολῆς.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΦΙΛΗΣ

Διήγημα τοῦ Ἀνδερσεν.

Ἐν τινι μικρῷ, στενῇ καὶ σκολιᾷ οἰκίᾳ παρετρεῖτο μεταξὺ πολλῶν ἄλλων πενιχρῶν οἰκισκῶν καὶ τὶς οἰκία ὑψηλὴ, ἀλλ' ἐτοιμόδρομος καὶ παντὶ ἀνέμῳ ἀναπεπταμένη. Ἡ οἰκία αὕτη κατωκεῖτο μόνον ὑπὸ πτωχῶν, καὶ πανταχοῦ ἐν αὐτῇ, ἰδίως δ' ἐν τῷ πρὸς τὸν ὕπερφῶ, ἐβλεπε τὴν δυστυχίαν καὶ τὴν γυμνότητα.

Εἰς τὸ παράθυρον τοῦ ὑπερφῶ ἐκρέματο παλαιόν τι κλωβίον, τὸ ὁποῖον οὕτε κυαθίσκον εἶχε διὰ τὸ νερὸν τοῦ πτηνοῦ· ἀντ' αὐτοῦ ὑπῆρχε λαϊμὸς φιάλης ἀνεστραμμένος καὶ ἐπωμασμένος κάτωθεν.

Μία γραῖα ἤνοιξε τὴν θυρίδα τοῦ κλωβίου καὶ εἰσήγαγε τὴν τροφὴν τῆς ὑπολαΐδος, ἣτις ἐπῆδα καὶ ἐκελάδει ἐν αὐτῷ εὐθύμως καὶ χαρισέστατα.

— Ναί, τὸ ἡξέυρω καὶ ἐγὼ, εἶπεν ὁ λαϊμὸς τῆς φιάλης, ἡ μάλλον ἐσκέφθη, διότι ἐν τεμάχιον φιάλης δὲν ὁμιλεῖ παντελῶς, δὲν τῷ εἶναι ὅμως καὶ ἀπηγορευμένον νὰ σκέπτηται. Ναί, τὸ ἡξέυρω καὶ ἐγὼ, κελαδεῖς σὺ, ἀφ' οὗ ἔχεις σῶα καὶ ἀβλαβῇ ὅλα σου τὰ μέλη· θὰ ἐβλέπαμεν ὅμως ἐὰν θὰ ἐκελάδεις καὶ θὰ ἐπῆδας ὅπως τώρα, ἀν σοῦ ἔλειπε τὸ περισσότερον μέρος τοῦ σώματός σου, καὶ δὲν σοῦ ἔμενε παρὰ μόνον ὁ λαϊμὸς καὶ τὸ βάμφος, καὶ ἐκεῖνο βουλωμένον! Ἐτσι εἶναι, πρέπει νὰ ὑπάρχουν καὶ εὐτυχεῖς εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον. Ἐγὼ δὲν ἔχω κάμμιαν ἀφορμὴν νὰ κε-

λαδῶ, ἀλλὰ καὶ ἂν ἤθελα δὲν θὰ ἠμπορούσα. Ἦτο καιρὸς, ὅταν ἤμην δολάκαιρη φιάλη, ὅπου ἐγνώριζα καὶ ἐγὼ νὰ συρίζω πολὺ νόστιμα, μάλιστα μὲ ἐγέμιζον καὶ ἔβαλλον τὸ πῶμα εἰς τὰ χεῖλη μου. Ἦμην πολὺ φαιδρὰ τότε καὶ διεσκέδαζα ὅλους. Παρευρέθην καὶ εἰς τὴν περιφημον ἐκείνην ἐξοχικὴν διασκέδασιν διὰ τοὺς ἀρραβῶνας τῆς κόρης τοῦ κοσμηματοπώλου. Ἐνθυμούμαι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὡς νὰ ἦτο χθές. Πόσα πράγματα δὲν εἶδα, πόσα βάσανα δὲν ἐπέρασά εἰς τὸ διάστημα τῆς ζωῆς μου! Διήλθον διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος· καὶ θέσεις λαμπροτάτας κατέλαβα καὶ εἰς τὸν βόρβορον ἐκυλίσθην· τώρα εἶμαι κρεμασμένη εἰς ἐν κλωβίον καὶ ἐκτεθειμένη εἰς τὸν ἀέρα καὶ τὸν ἥλιον. Ἀληθινὰ ἡ ἱστορία μου ἀξίζει τὸν κόπον νὰ τὴν ἀκούσῃ κανεὶς, ἀλλὰ δὲν εἶμαι ἀπὸ ἐκείνας ὁποῦ τρέχουν καὶ καυχῶνται εἰς τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλον δι' ὅσα εἶδαν καὶ ἔπαθον· ἔπειτα καὶ ἂν ἤθελα νὰ ὁμιλήσω δὲν θὰ ἠδυνάμην.

Οὕτω δὲ, ἐν ᾧ τὸ μικρὸν πτηνὸν ἐκελάδει εὐθύμως τὸ ἄσμά του, καὶ ἐν ᾧ εἰς τὸν δρόμον κάτω ἕκαστος ἐπῆγαινε καὶ ἤρχετο, συλλογιζόμενος τὰς ὑποθέσεις του, τὰς διασκεδάσεις του, συχνάκις δὲ καὶ μὴ συλλογιζόμενος τίποτε, ἡ φιάλη, τῆς ὁποίας εἶχε μείνει μόνον ὁ λαϊμὸς, παρεδόθη εἰς βαθυτάτας σκέψεις.

Ἐσυλλογιζέτο τὴν φλογερὰν κάμινον τοῦ ὑελουργείου, ἐν ᾗ τολμηρὰ πνοὴ τῇ ἐδωρήσατο τὴν ζωὴν. Ἐνθυμεῖτο πόσον κατ' ἀρχὰς ἐλυπήθη ἀποχωριζομένη τῆς μεγάλης καὶ ζωογόνου θερμότητος τοῦ χωνευτηρίου, καὶ πῶς εἶτα συνεθίσασα τὴν νέαν κατὰστασίν της ἐχάρη εὐρεθεῖσα ἐν τῷ μέσῳ τάγματος ὁλοκλήρου φιαλῶν, ἐκ τῆς αὐτῆς ἐξεληθουσῶν καμίνου, καὶ τῶν ὁποίων αἱ ὠραιότεραι ἦσαν προωρισμέναι νὰ γεμισθῶσι διὰ καμπανίτου καὶ αἱ κοινότεραι διὰ ζύθου. Καὶ δύναται μὲν ἐνίοτε νὰ συμβῇ φιάλη ζύθου νὰ περικλείῃ οἶνον πολυτιμώτατον, *Δάκρυα Χριστοῦ*, καὶ φιάλη καμπανίτου ἐμετικόν· ἀλλ' ἡ γέννησις καταφαίνεται πάντοτε ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς μορφῆς, καὶ ἡ εὐγένεια μένει εὐγένεια καὶ ὅταν εἴτι εἰς τὰς φλέβας αὐτῆς κυκλοφορῇ αἷμα καχεκτικὸν καὶ διεφθαρμένον.

Ἡμέραν τινὰ πᾶσαι αἱ φιάλαι ἐτοποθετήθησαν ἐντὸς κιβωτίων, καὶ ἡ ἡμετέρα μετ' αὐτῶν. Ποῦ νὰ συλλογισθῇ τότε ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ καταντήσῃ εἰς τὸ κλωβίον ἐνὸς πτηνοῦ!

Ὅτε ἐπανεῖδε τὸ φῶς—φῶς ὅμως πολὺ ἀμυρόν—εὐρέθη ἐν τῷ ὑπογείῳ οἶνεμπόρου. Ἐκεῖθεν τὴν ἐξήγαγον ἐκ τοῦ κιβωτίου μετὰ τῶν ἄλλων συντρόφων της, καὶ τὴν ἐρρίνισαν διὰ πρώτην φοράν. Ἐρριμμένη κατὰ γῆς, κενὴ καὶ ἄνευ πώματος, μεγάλην ὁμολογουμένως ἡσθάνετο ἐνόχλησιν· ἡσθάνετο ὅτι κἄτι τι τῆς ἔλειπε· τὸ κἄτι τι ὅμως αὐτὸ δὲν ἠδύνετο νὰ τὸ ὀρίσῃ. Ἀλλ' ὅταν ἐπληρώθη οἶνου παλαιοῦ καὶ γενναίου, ὅταν τῆς

ἔθεσαν ἐν πῶμα καὶ μίαν ἐπιγραφὴν εἰς τὴν ῥάχιν με τὰς λέξεις *Πρώτης ποιότητος*, τότε ἡσθάνθη ἑαυτὴν εὐτυχῇ, ὡς ἐὰν ἔδιδεν ἐξετάσεις καὶ ἐλάβανε τὸν βαθμὸν ἀριστα. Τῇ ἐφαίνετο ὅτι ἤκουεν ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς φωνὴν ἄδουσαν πράγματα καθ' ὁλοκληρίαν ἄγνωστα αὐτῇ. Ἡ ἐνδόμυχος τῆς φιάλης φωνὴ ἔψαλλε τὸν πλοῦτον τῶν εὐφόρων ἀμπελώνων, τοὺς χρυσανθεῖς ἀγρούς καὶ τὰς χλοερὰς κοιλάδας, τὰ θέληγτρα τοῦ ἔρωτος καὶ τῆς φιλίας ἀπαρallάκτως ὡς ἡ ἐνδόμυχος φωνὴ τῶν νέων ποιητῶν οἵτινες πολλὰ καλὰ-καλὰ δὲν ἔχουσι συναίσθησιν τοῦ τι ψάλλουσι.

Πρῶτον τινὰ ἡ φιάλη μας ἐπωλήθη εἰς τὸν ὑπάλληλον τοῦ κοσμηματοπώλου, ὅστις ἦλθε ν' ἀγοράσῃ οἶνον πρώτης ποιότητος. Ἐτέθη ἀκολουθῶν ὑπὸ τῆς ὑπηρετρίας εἰς καλὰθιον πληθῆρες χοιρομηρίου, ἀλάντων, ὀλλανδικοῦ τυροῦ, νωποῦ βουτύρου καὶ ἄρτου λευκοτάτου. Ἡ κόρη τοῦ κοσμηματοπώλου ἦτο νέα καὶ ὠραία. Οἱ μεγάλοι μέλανεσ ὀφθαλμοὶ τῆς ἦσαν πλήρεις πυρὸς καὶ εὐγλωττίας· μειδιάμα χαριέστατον ἐπλανᾶτο ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς· αἱ χεῖρές τῆς ἦσαν μικραὶ, ἄβραι καὶ λευκαί, ἀλλ' ὁ τράχηλος καὶ οἱ ὠμοὶ τῆς λευκότεροι ἔτι. Ἡτο ἐνὶ λόγῳ θελκτικώτατον καὶ ἀγνότατον πλάσμα.

Ἐν ᾧ ἡ οἰκογένεια τοῦ κοσμηματοπώλου ἐπορεύετο εἰς τὴν ἐξοχὴν, ἡ φιάλη εἶχεν ἐξαγάγει τοῦ καλαθίου τὸν δι' ἐρυθροῦ ἰσπανικοῦ κηροῦ ἐσφραγισμένον λαιμόν τῆς καὶ ἡδύνατο ἀνέτως νὰ περιεργάζεται τὰ περὶ αὐτήν. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἡ νέα κόρη ἔρριπτεν ἐν βλέμμα πρὸς νέον ναυτικόν, καθήμενον παρ' αὐτήν. Ὁ νέος οὗτος εἶχεν ἀνατραφῇ παρὰ τῷ κοσμηματοπώλῃ, καὶ πρὸ μικροῦ εἶχε λάβει θέσιν πρωρέως ἐν τινὶ πλοίῳ. Τὴν ἐπαύριον ἔμελλε ν' ἀποπλεύσῃ διὰ μεμακρυσμένης χώρας, ἡ δὲ συνδιάλειξις περιεσφύετο περὶ τὰ τοῦ ταξειδίου του.

Ἡ ἄμαξα ἐσταμάτησεν ἐν τῷ δάσει. Μόλις κατῆλθον οἱ ἐν αὐτῇ καὶ ἀμέσως ἐκάθησαν ἐπὶ τῆς χλόης, ὁ δὲ πατήρ ἔλαβεν ἀμέσως τὴν φιάλην καὶ τὸν κοχλίαν, ὅπως ἐξαγάγῃ τὸ πῶμα αὐτῆς. Φαντάζεσθε τὰς ἐντυπώσεις καὶ τὰ αἰσθημὰτα φιάλης, τὸ πρῶτον ἐκπωματιζομένης; Οὐχί, οὐδέποτε θὰ λησμονήσῃ τὴν ἐπίσημον ἐκείνην στιμῆν, καθ' ἣν ἀποσπασθέντος τοῦ πώματος αὐτῆς ἐκρότησε, ὥστε ἐκπέμπουσα ἐκπλήξεως κραυγὴν, καὶ καθ' ἣν ἐκ τῶν στέρνων τῆς ἐξέρρουσεν ὁ οἶνος φαιδρῶς μορμυρίζων.

— Εἰς ὑγίειαν τῶν μελλονύμφων! προέπιεν ὁ πατήρ. Ἀπαντα δὲ τὰ ποτήρια ἐκενώθησαν ὁμοθυμαδόν· εἶτα ὁ νέος ναυτικὸς ἡσπάσατο τὴν εὐεῖδῃ μνηστήν του.

Τὰ ποτήρια ἐπληρώθησαν ἐκ νέου.

— Καλῶς νὰ σὰς εὖρω μετὰ ἐξ μῆνας καὶ νὰ ἐορτάσωμεν τοὺς γάμους, εἶπεν ὁ νέος.

Καὶ ἄφ' οὗ ἔπιεν, ὕψωσε τὴν φιάλην.

— Παρέστῃς μάρτυς, ἀνεκραύγασε, τῆς εὐδαιμονεστέρας ἡμέρας τοῦ βίου μου· δὲν θέλω νὰ σὲ μεταχειρισθῇ πλέον κἀνείς.

Καὶ τὴν ἐσφενδόνισε μακράν. Αὕτη δὲ διαγράψασα παραβολὴν ἔπεσεν εἰς ἀπόστασιν ἐκατοντάδος βημάτων ἐντὸς μικροῦ ἔλους ἐν μέσῳ καλαμῶνων καὶ ἄλλων ὑδροχαρῶν φυτῶν.

Ἡ κόρη τοῦ κοσμηματοπώλου οὐδὲ κἀν βεβαίως ἐσυλλογίζετο ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ τὴν ἐπανίδῃ πλέον. Καὶ ἐν τούτοις πόσα πράγματα ἀπροσδόκητα συμβαίνουσιν εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον.

— Τοὺς ἐκέρασα οἶνον καὶ πρὸς ἀνταμοιβὴν με πετῶσιν εἰς τὰ ἔλη, ἐσκέφθη ἡ φιάλη. Ἀλλὰ τοῦλάχιστον ἡ πρόθεσίς των δὲν ἦτο κακῇ.

Δὲν ἡδύνατο πλέον νὰ ἰδῇ οὔτε τοὺς μελλονύμφους, οὔτε τοὺς γέροντας γονεῖς, τοὺς ἤκουεν ὅμως ἄδοντας ἐπὶ πολὺ ἀκόμη.

Τὴν ἐσπέραν δύο παιδιὰ ἐκ τοῦ παρακειμένου χωρίου τὴν ἀνεύρον ἐν μέσῳ τοῦ καλαμῶνος, τὴν ἐπῆραν καὶ τὴν ἔφερον εἰς τὴν κατοικίαν των. Ὁ πρεσβύτερος ἀδελφὸς των ἦτο ὡσαύτως ναυτικὸς· τὴν προτεραίαν εἶχε μεταβῇ εἰς τὴν πόλιν, ἡ δὲ μήτηρ των ἡτοίμαζε τὸν δοιοπορικὸν σάκκον, ὃν ὁ πατήρ των ἐσκόπευε νὰ κομίσῃ εἰς τὸν ταξειδιώτην συνοδεύων αὐτὸν μετὰ τῶν τελευταίων ἀποχαιρετισμῶν τῆς οἰκογενείας.

Εἶχεν ἤδη θέσει ἡ μήτηρ εἰς τὸν σάκκον φιαλὶδα πλήρη τονικοῦ τινοῦ ποτοῦ, ὅτε ἦλθον τὰ παιδιὰ φέροντα τὴν φιάλην. Ἡ χωρητικότης τῆς τελευταίας ταύτης ἦτο διπλασία τῆς ἄλλης· τούτου ἕνεκα τὸ ποτὸν μετηγγίσθη εἰς αὐτήν. Τὸ ποτὸν ἐκεῖνο δὲν ἦτο πλέον οἶνος· ἦτο πικρὸν, ἀλλ' ἐν τούτοις καλὸν, ἂν οὐχί εἰς τὴν γεῦσιν, εἰς τὸν στόμαχον ὅμως.

Οὕτω δὲ ἡ φιάλη μας ἐπεδιβάσθη ἐπὶ τοῦ πλοίου ὅπερ κατὰ παράδοξον συγκυρίαν ἦτο τὸ αὐτὸ, ἐφ' οὗ ἐπέβαινε καὶ ὁ μελλονύμφος τῆς θυγατρὸς τοῦ κοσμηματοπώλου. Ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν τὴν εἶδε, καὶ ἂν τὴν ἐβλεπε, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲν θὰ τὴν ἀνεγνώριζε.

Ἐπὶ τοῦ πλοίου τὴν ἐδάπτισαν, καὶ ἕνεκα τῶν θεραπευτικῶν ιδιοτήτων τοῦ ἐν αὐτῇ περιεχομένου ποτοῦ, ἐξ οὗ πολλοὶ ὠφελήθησαν, τὴν ὠνόμασαν *Φαρμακοποιόν*· καὶ ἀληθῶς μέχρι τελευταίας σταγόνας αὐτῆς ἦτο ἀνταξία τοῦ ὀνόματος τούτου. Ἡ ἐποχὴ ἐκείνη ἦτο εὐτυχιστάτη δι' αὐτήν. Πολλάκις οἱ ναυτοῦπαιδες τὴν ἐλάβανον εἰς χεῖρας καὶ τὴν ἐξεπωμάτιζον, αὕτη δὲ ἐκελάδει καὶ ἐσύριζε φαιδρῶς προστριβόμενον τοῦ πώματος εἰς τὰ χεῖλη τῆς.

Παρήλθον ἕκτοτε πολλοὶ μῆνες, καθ' οὓς ἔμεινε κενὴ καὶ λησμονημένη ἐν τινὶ γωνίᾳ, ὅτε—κατὰ τὸ διάστημα τοῦ ταξειδίου των εἰς τὰ ξένα συνέβη τοῦτο ἡ κατὰ τὴν ἐπάνοδον ἐκείθεν; τὸ ἡγνοεῖ διότι δὲν εἶχεν ἀποβιβασθῇ—ἡ γέρθη δεινὴ τρικυμία. Κύματα γιγαντιαῖα καὶ

λυσσώδη ὕψουν τὸ πλοῖον καὶ τοσοῦτω σφοδρῶς τὸ ἐπληττον, ὥστε ἔτριζον πᾶσαι αὐτοῦ αἱ συναρμογαί. Μετὰ μικρὸν οἱ ἱστοὶ ἐθραύσθησαν, ἤρξατο εἰσδύον ὕδωρ, ὑπερ δὲν κατορθώθη νὰ ἐκρεύσῃ διὰ τῶν ἀντλιῶν, καὶ τὸ πλοῖον ἐβυθίσθη ἐν νυκτὶ ζοφερᾷ καὶ φορικῶδει.

Κατὰ τὴν κρίσιμωτάτην ἐκείνην στιγμὴν ὁ μελλόνυμφος τῆς κόρης τοῦ κοσμηματοπώλου ἔγραψεν ἐπὶ τινος χαρτίου τὰς ἐξῆς λέξεις· «Θεέ μου, οἴκτειρον ἡμᾶς. Ἀπολώλαμεν!» Προσέθηκεν ἕνα ἀποχαιρετισμὸν πρὸς τὴν μελλόνυμφόν του, τὸ ὄνομά του, τὸ τοῦ πλοίου, τὴν χρονολογίαν, εἰσήγαγε τὸ χαρτίον εἰς τὴν κενὴν φιάλην, εἶτα δὲ ἐρμητικῶς πωμάσας αὐτὴν τὴν ἔρριπεν εἰς τὰ κύματα.

Οὐδόλως ἐφαντάζετο, φεῦ! ὅτι ἡ φιάλη ἡ φέρουσα τὴν ἀγγελίαν τοῦ θανάτου τοῦ ἦν αὐτὴ ἐκείνη, ἐξ ἧς ἔπιεν ἐπευχόμενος ὑπὲρ τῶν γάμων καὶ τῶν ἐλπίδων του.

Ἀπαντες οἱ ἐπιβάται καὶ τὸ πλήρωμα ἀπωλέσθησαν μετὰ τοῦ πλοίου. Μόνον ἡ φιάλη ἐπέπλεε κούφη ὡς πτηνὸν προσψαῦον διὰ τῶν πτερύγων του τὴν ἐπιφάνειαν τῶν κυμάτων.

Ὁ ἥλιος ἀνέτειλε καὶ ἔδυσε. Ἡ λαμπρὰ τοῦ λυκόφωτος ἀνταύγεια ἀνεμίμνησκεν εἰς τὴν ταξιειδύτριαν τὴν φλογεράν κάμινον, ἣν ἔσχεν ὡς κοιτίδα, καὶ τῇ ἐπέφερε νοσταλγίαν. Ἐν τούτοις ἐξηκολούθει τὸν δρόμον τῆς, χωρὶς νὰ προσκορῇ ἐπὶ τῶν βράχων, χωρὶς νὰ καταποθῇ ὑπὸ τῶν καρχαριῶν.

Ἐπλευσεν οὕτω πολλὰς ἡμέρας καὶ μῆνας, ἀκολουθοῦσα τὸ ρεῦμα, ὅτε μὲν πρὸς βορρᾶν, ὅτε δὲ πρὸς νότον. Ἦτο ἐλευθέρᾳ καὶ ἀνεξάρτητος· ἀλλ' ὅλα τὰ θαυράνεται τις καὶ αὐτὴν τὴν ἐλευθερίαν, ὡς φαίνεται, κάποτε.

Τὸ μικρὸν τεμάχιον χάρτου, ὁ τελευταῖος τοῦ νεανίου ἀποχαιρετισμὸς πρὸς τὴν μνηστὴν αὐτοῦ, δὲν θὰ γίνετο πρόξενος στυγεραῆς ἀπελπισίας περιερχόμενον εἰς χεῖρας τῆς δυστυχοῦς νεάνιδος; Ἐπειτα ποῦ ἦτο αὕτη; Ποῦ ἦσαν αἱ λευκοτάται καὶ ἀθρόοταται αὐτῆς χεῖρες; Ποῦ ἦτο ὁ τόπος τῆς; Ἡ φιάλη, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἠγνόει πάντα ταῦτα. Ἐξηκολούθει ὅμως πλέουσα μέχρις οὗ προσήραξεν εἰς τινὰ ἀκτὴν. Εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ὠμίλου γλῶσσαν ἐντελῶς ἀκατάληπτον εἰς αὐτὴν, οὐδὲν δ' ὁμολογουμένως εἶναι ἐνοχλητικώτερον ἀπὸ τὸ νὰ μὴ καταλαμβάνῃς τὴν γλῶσσαν ἐκείνων μεθ' ὧν συμβιοῖς.

Εὗρον τὴν φιάλην, τὴν ἐξεπωμάτισαν, ἐξήγαγον τὸ γραμματίον καὶ ἐξήτασαν αὐτὸ μετὰ προσοχῆς· ἀλλ' οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ ἐννοήσῃ τὰς λέξεις, τὰς ὁποίας περιεῖχε· ἐμάντευον μόνον ὅτι θὰ προήρχετο ἐκ πλοίου ναυαγήσαντος· ἀλλ' οὐδὲν πλέον. Ὅθεν μὴ γινώσκοντες τί νὰ τὸ κάμωσι, τὸ ἔθηκαν εἰς ἐν κιβώτιον.

Ἐκάστοτε, ὁσάκις ξένος τις ἤρχετο, τῷ ἐπεδεικνύετο τὸ γραμματίον τοῦτο· ἐκ τῆς πολλῆς δὲ

χρήσεως οἱ χαρακτῆρες αὐτοῦ, οἵτινες ἦσαν γεγραμμένοι διὰ μολυβδογραφίδος, κατέστησαν ἐπὶ τοσοῦτον δυσδιάκριτοι, ὥστε ἐπὶ τέλους οὐδὲ νὰ ὑποθέσῃ τις ἠδύνατο ὅτι τὸ χαρτίον ἐκεῖνο εἶχε ποτὲ γράμματα.

Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἡ φιάλη ἔμενεν εἰς τὸ κιβώτιον, μέχρις οὗ ἡμέραν τινὰ τὴν ἀνεβίβασαν εἰς τὴν ὑπὸ τὴν στέγην ἀποθήκην, ἐνθα κατεκάλυφθη ὑπὸ κονιορτοῦ καὶ ἀραχνῶν. Πόσον ἐθλίβετο τότε ἐνθυμουμένη τὴν εὐδαίμονα ἡμέραν, καθ' ἣν ἐκέρασε τὸν οἶνον τῶν ἀρραβῶνων ἐν τῷ δάσει, καὶ ἐκείνας καθ' ἃς πλέουσα ἐπὶ τῶν κυμάτων ἔφερε τὸν ὕστατον ἀποχαιρετισμὸν μνηστῆρος εἰς τὴν προσφιλεῖ αὐτοῦ μνηστὴν!

Ἐν τούτοις εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἔμεινεν ἐπὶ εἴκοσιν ὀλόκληρα ἔτη, καὶ θὰ ἔμενεν ἴσως μέχρι τοῦδε, ἂν ἡ οἰκία δὲν κατηδαφίζετο. Ὅτε ἀφῆρθη ἡ στέγη τὴν ἀνεκάλυψαν, καὶ εἶδεν ὅτι ἀσχολοῦνται περὶ αὐτῆς, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τί ἔλεγον.

— Ἐὰν ἔμενον κάτω εἰς τὸ δωμάτιον, ἐσκέφθη, θὰ ἐμάνθανα τὴν γλῶσσαν αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλ' εἰς μίαν ἀποθήκην πῶς νὰ μάθῃ κανεὶς ξένας γλῶσσας;

Ἐπλύθη καὶ ἐρρινίσθη διότι θὰ τὴν ἐχρειάζοντο βεβαίως. Εὐτυχῆς διότι ἀποκατέστη καθαρά καὶ διαφανῆς, ἐνόμισεν ὅτι ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς νεανικὸς αὐτῆς χρόνους· μόνον ἡ κολακευτικὴ ἐπιγραφὴ τῆς ἔλειπε.

Τὴν ἐπλήρωσαν ἐκ τινος εἵδους σπόρου, ἀγνώστου αὐτῇ, ἀκολουθῶσα δὲ τὴν ἐπώμασαν καὶ τὴν περιετύλιξαν τοσοῦτω καλῶς, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ οὔτε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, οὔτε τὸ τῶν λύχνων, καὶ ἔτι ὀλιγώτερον τὸ τῶν ἀστέρων. Οὕτω προετοιμασθεῖσαν τὴν ἔθεσαν ἐντὸς κιβωτίου, ὅπως τὴν ἀποστείλωσιν πολὺ μακρὰν, καὶ τοὶ κατηγανακτισμένην διότι ἐταξείδευεν εἰς τὰ σκοτεινὰ, οὐδὲν βλέπουσα ἢ ἀκούουσα τῶν περὶ αὐτὴν.

Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸν πρὸς ὄρον αἱ πρῶται λέξεις ἃς ἤκουσεν ἦσαν αἱ ἐξῆς· «Με πόσῃ φροντίδᾳ τὴν περιετύλιξαν καὶ τὴν ἔθεσαν εἰς τὸ κιβώτιον! ὅπως δὴ ποτε ὅμως, ἃς παρατηρήσωμεν μήπως ἔσπασε.» Καὶ ἦτο αὕτη ἐκείνη ἡ γλῶσσα ἣν τὸ πρῶτον ἤκουσεν, ἐν τῷ ὕδατι, ἐν τῇ ἀποθήκῃ τοῦ οἴνου, ἐν τῷ δάσει, ἐπὶ τοῦ πλοίου· ἡ μόνη γλῶσσα ἣν κατελάμβανε! Ἐπέστρεψε λοιπὸν εἰς τὴν γενέθλιον αὐτῆς χώραν! Ἐν τῇ παραφορᾷ τῆς χαρᾶς ἣν ἠσθάνθη ὀλίγον ἔλειψε νὰ ἐξολισθήσῃ τῶν χειρῶν, αἵτινες τὴν ἐκράτουν. Ἐκπωματισθεῖσα καὶ κενωθεῖσα ἐτέθη εἰς ἐν ὑπόγειον, ἐνθα διήνυσεν ἐν ἡσυχίᾳ πολλὰ ἔτη τῶν γηρατειῶν τῆς, εὐτυχῆς λογιζομένη, διότι ἔζη ἐν μέσῳ συμπατριωτῶν.

Ἐσπέραν τινὰ ὁ κῆπος τῆς οἰκίας ἐκοσμήθη δι' ἑορτήν. Ἀπὸ δένδρου εἰς δένδρον δᾶδες πολλὰ ἀνημμέναι ἐσχημάτιζον στέφανον φωτεινόν,

φανοὶ δὲ χάρτινοι καὶ ποικιλόχρωμοι ἐφαίνοντο ὡς χονδρὰ ἄνθη ἐν μέσῳ τοῦ φυλλώματος τῶν δένδρων. Ὁ οὐρανὸς ἦτο αἴθριος καὶ ἀστερόεις· ἡ δὲ σελήνη ἐσκορπίζε μεγαλοπρεπῶς τὰς γλυκεῖας αὐτῆς ἀκτῖνας. Εἰς τὰς πυκνοφύλλους σκιάδας τοῦ κήπου εἶχον τετὴ φιάλαι, δίκην κηροπηγίων φέρουσαι ἀνημμένα κηρίᾳ· μεταξὺ αὐτῶν συγκατηριθμεῖτο καὶ ἡ ἡμετέρα, ἥτις ἦτο κατενθουσιασμένη θλέπουσα ἑαυτὴν ἐν τῇ χλοερᾷ ἐκείνῃ ἐκτάσει, καὶ περὶ αὐτὴν πληθὸς εὐθύμων ἀνθρώπων, ὧν οἱ πλεῖστοι ἐχόρευον εἰς τὸν ἦχον λαμπρᾶς μουσικῆς. Τὸ θέαμα ἐκεῖνο ἦτο ἱκανὸν νὰ τὴν κάμῃ νὰ λησμονήσῃ τὰ εἰκοσιν ἔτη, τὰ ὁποῖα εἰς ξένην γῆν διήλθεν ἐν σκοτεινῇ ἀποθήκῃ.

Ἔστιν ὅτε νέος τις καὶ νεᾶνις ἐκάθηντο οὐχὶ μακρὰν αὐτῆς, ἀναμιμνήσκοντες αὐτῇ τὸν νέον ναυτικὸν καὶ τὴν κόρην τοῦ κοσμηματοπώλου. Οἱ στοχασμοὶ τῆς εἶχον τινὰ ἀναλογίαν μετὰ τῶν στοχασμῶν γηραιᾶς τινος κόρης, εὗρισκομένης μεταξὺ τῶν προσκεκλημένων, ἥτις δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ τὴν θλίψιν τῆς ἀναπολοῦσα τὴν εὐδαιμονεστέραν τοῦ βίου τῆς ἡμέραν, τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ὁ μνηστὴρ αὐτῆς—νέος ναυτικός—προέπιεν ἐν μέσῳ ἑνὸς δάσους, ὑπὲρ τοῦ προσεχοῦς γάμου των. Ἐν τούτοις δὲν ἀνεγνώριζε τὴν φιάλην, ἥτις ἀφ' ἐτέρου οὐδὲ κἂν ὑποπτεύετο ὅτι ἡ γραΐα ἐκείνη καὶ ἡ ὠραία κόρη τοῦ κοσμηματοπώλου ἦσαν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον.

Οὕτω συχνὰ συμβαίνει εἰς τὸν κόσμον· οἱ ἄνθρωποι ἀποχωρίζονται, καὶ ὅταν μετὰ παρέλευσιν χρόνου συναντηθῶσι, δὲν ἐνθυμοῦνται ἂν εἶδον ποτὲ ἀλλήλους.

Ἡ φιάλη ἐπανέκαμψε παρὰ τῷ οἶνοπώλῃ ὅστις τὴν ἐγέμισεν ἐκ νέου καὶ τὴν ἐπώλησεν εἰς ἕνα ἀερонаύτην, μέλλοντα τὴν ἐπυμένην κυριακὴν ν' ἀνέλθῃ δι' ἀεροστάτου· ἐτέθη δὲ εἰς καλάθιον μετὰ τινος κονίκλου, τρέμοντος ἐπὶ τῇ ιδέα ὅτι ἐκ μεγίστου ὕψους θὰ κατήρχετο δι' ἀλεξιπτώτου. Κατὰ τὴν ὠρισμένην ὥραν, τὸ ἀερόστατον ἐπληρώθη ἀερίου· εἶτα τὰ συνέχοντα αὐτὸ σχοινία ἐκόπησαν, καὶ ὁ ἀερонаύτης, τὸ καλάθιον, ἡ φιάλη καὶ ὁ κόνικλος ἀνῆλθον εἰς τοὺς ἀέρας· κάτωθεν αὐτῶν ἡ μουσικὴ ἐπαιάνιζε, τὸ δὲ πλῆθος ἐπευφύμει.

—Τί ἀλλόκοτον ταξείδιον, ἐσκέπτετο ἡ φιάλη· δὲν φοβεῖται κανεὶς νὰ προσκρούσῃ εἰς βράχους—θάλασσα χωρὶς ὑφάλους!

Μυριάδες ἀνθρώπων ἐθεώντο τὸ ἀερόστατον ἀνερχόμενον· καὶ ἡ γραΐα τοῦ κήπου, ὀρθία εἰς τὸ παράθυρον τοῦ ὑπερώου της, ὅπου ἐκρέματο κλωβίον περιέχον μίαν ὑπολαϊδα, παρηκολούθει μετὰ προσοχῆς τὰς κινήσεις αὐτοῦ.

Ἀνελθὼν μέχρι τινὸς ὕψους, ὁ ἀερонаύτης ἔρριψε τὸν κόνικλον μετ' ἀλεξιπτώτου· εἶτα, λαβὼν τὴν φιάλην, ἔπιεν εἰς ὕγριαν πάντων τῶν

θεατῶν καὶ ἐσφενδόνισεν αὐτὴν εἰς τὸ διάστημα.

Ἡ γραΐα τοῦ ὑπερώου ἐσκέφθη ἴσως ὅτι εἶδε καὶ ἄλλοτε, κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἀρραβῶνων της, ἐν τῷ δάσει σφενδονιζομένην φιάλην· ἀλλὰ φυσικῶς τῷ λόγῳ δὲν ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ ὅτι ἦτο ἡ ἰδίᾳ.

Ὁ κόνικλος κατήρχετο βραδέως καὶ ἐπάτησε τὴν γῆν σῶος καὶ ἀβλαβῆς, ἐπικροτοῦντος τοῦ πλῆθους. Δὲν συνέβη ὅμως τὸ αὐτὸ δυστυχῶς εἰς τὴν φιάλην· μετὰ τινὰς ἀτάκτους ἐν τῷ ἀέρι κυβιστήσεις ἔπεσε τέλος ἐπὶ τῆς στέγης μιᾶς οἰκίας, ἀλλὰ μετὰ τοσαύτης ὀρμῆς, ὥστε συνετρίβη εἰς μυρία τεμάχια, διασκορπισθέντα πανταχόσε. Ἦτο φοβερὰ ἡ στιγμή ἐκείνη. Μόνος ὁ λαίμυρς ἔμεινε ἀκέραιος· εἶχε δὲ κατὰ τύχην θραυσθῇ οὕτως, ὥστε ἐφαίνετο ὅτι εἶχε κοπῇ τεχνικῶς εἰς τὸν τροχόν. Γείτωντες τὸν ἔλαβον καὶ τὸν ἐδώρησαν εἰς τὴν γραΐαν, ὅπως τὸν μεταχειρισθῇ ὡς κυθήσκον διὰ τὸ κλωβίον τῆς ὑπολαϊδος, τῆς συντρόφου ἐν τῇ μοναξίᾳ της.

—Ναί, κελάδει σὺ, ἐσκέπτετο ὁ λαίμυρς τῆς φιάλης, ἀκούων τοὺς εὐθύμους ἀρμονικοὺς φθόγγους τοῦ μικροῦ πτηνοῦ. Ἐγὼ κανεὶς δὲν εἰξεύρει τί ἡμποροῦσα νὰ εἶπω· τὰ παθήματά μου εἶναι ἄγνωστα· ἡξεύρουν ἴσως μόνον περὶ ἐμοῦ ὅτι ἀνέβην μὲ ἀερόστατον, καὶ κατήλθον· ἀλλοίμονον! ἐγὼ εἰξεύρω πῶς.

Μίαν ἡμέραν ἐπεσκέφθη τὴν γραΐαν μία φίλη της· συνδιελέγοντο οὐχὶ περὶ τῆς φιάλης, ἀλλὰ περὶ μιᾶς μύρτου, ἀνθούσης παρὰ τὸ κλωβίον.

—Δὲν θέλω νὰ ἐξοδεύσῃς τέσσαρας δραχμὰς διὰ τὴν ἀνθοδέσμην τῆς κόρης σου, ἔλεγεν ἡ γραΐα οἰκοδόμοινα· ἔχω ἐκεῖ μίαν μυρτιὰν ἀνθισμένην, ¹κὺτταξε πόσον εἶναι ὠραία· εἶναι ἀπὸ τὸν σπόρον ἐκείνης, τὴν ὁποίαν μοὶ ἐχάρισες τὴν ἐπαύριον τῶν ἀρραβῶνων μου διὰ νὰ κατασκευάσω ἀπὸ τὰ ἄνθη της τὴν ἀνθοδέσμην τῶν γάμων μου· ἀλλ' οὐδέποτε ἦλθεν ἡ ὥρα ἐκείνη δι' ἐμέ. Ἐκεῖνος ὅστις ἔμελλε νὰ γίνῃ ἡ χαρὰ καὶ ἡ εὐλογία τοῦ βίου μου, δὲν ὑπάρχει πλέον· κοιμᾶται τὸν ὕπνον τὸν αἰώνιον εἰς τὰ βάθη τοῦ Ὠκεανοῦ.

Καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς δυστυχῆς γραΐας ὑγράνθησαν ἐκ δακρύων. Καίτοι τοσαῦτα εἶχον παρῆλθαι ἔτη, οὐδὲν ὅμως ἐλησμόνησεν, οὔτε τοὺς τρυφεροὺς τοῦ μνηστῆρός της ἀποχαριετισμοὺς, οὔτε τὴν πρόποσίν του, οὔτε τὸν πρῶτον ἀσπασμὸν ὃν παρ' αὐτοῦ ἔλαβε. Πᾶσαι αὗται αἱ ἀναμνήσεις διετηροῦντο ὡσεὶ θαλασσωμένα ἐν τῇ καρδίᾳ της, ἐσυλλογίζετο δὲ τοὺς παρελθόντας χρόνους, μηδαμῶς ὑποπτευομένη ὅτι πλησίον αὐτῆς εὕρισκετο μάρτυς τῆς εὐδαίμονος ἐκείνης ἐποχῆς, ὁ λαίμυρς τῆς φιάλης, ἥτις τοσοῦτον φαιδρῶς ἐσύριζε καὶ ἐμορμύριζε κατὰ τὴν διὰ παντὸς ἀπελθοῦσαν ἡμέραν τῶν ἀρραβῶνων της.

1. Παρὰ τοῖς λαοῖς τῆς Ἀρκτοῦ ἡ γαμήλιος ἀνθοδέσμη τῶν νυανίδων πλέκεται ἐξ ἀνθῶν μύρτου.

Ούτε δ' λαιμὸς τῆς φιάλης ἀφ' ἑτέρου τὴν ἀνεγνώριζε. Οὕτω δ' ἕκαστος ἀπερροφάτο καθ' ὁλοκληρίαν ὑπὸ τῶν ἰδίων ἀναμνήσεων. Ὁ ζῶν ἐν ταῖς ἀναμνήσεσι τοῦ παρελθόντος πρὸς οὐδὲν λογίζεται τὸ παρόν. Βεβαίως δὲ κατηγορῶ τὴν γραϊὰν κόρην διότι ἔμεινε πιστὴ εἰς τὸν ἀποθανόντα μνηστῆρά της, οὔτε τὴν ἡρωτηριασμένην φιάλην διότι ἀνεπὸλεις τὰ ταξείδια καὶ τὰ παθήματα τῆς νεανικῆς τῆς ἡλικίας· ἀλλ' οὐχ ἥτον δὲν πρέπει νὰ περιφρονῶμεν καὶ τὸ παρόν. Τὰ κελαδήματα τῆς ὑπολαϊδος, ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου, ἡ φυομένη χλόη, ἡ ἐπάνοδος τῆς γλυκειᾶς ἀνοιξέως, ἔχουσι τὴν ἀξίαν των ἐν πάσῃ ἡλικίᾳ, οἰαιδῆποτε καὶ ἂν ὦσιν αἱ δοκιμασίαι αὐτῆς ὑπέστημεν.

N. P. II.

ΠΕΡΙ ΛΥΚΙΣΚΟΥ ΚΑΙ ΖΥΘΟΥ

Ἑράνισμα ὑπὸ Σ. Μ**

Εἰς πάσας τὰς βορείας χώρας τῆς Εὐρώπης, ἔνθα ὁ ἥλιος δὲν ἔχει ἀρκούσαν τὴν δύναμιν νὰ πεπάνῃ τὴν σταφυλὴν, ἀναπληροῦσι τὸν οἶνον διὰ τοῦ ζύθου, τοῦ ὁποίου κυριώτατον συστατικὸν ἀποτελεῖ τὸ φυτὸν τοῦ *λυκίσκου*.

Ὁ *λυκίσκος* εἶναι φυτὸν ὑπαγόμενον βοτανικῶς εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν κνιδοειδῶν, καλεῖται δὲ *Humulus Lupulus* *λυκίσκος* ὁ γνήσιος κωνίδιος ἀγριόκλημα. Γαλλ. *Houblon*. Γερμ. *Hopfen*). Διὰ τῶν παλαμοσχιδῶν αὐτοῦ φύλλων τῶν προσκεκολλημένων ἐπὶ εὐκάμπτου στελέχους, διὰ τοῦ τρόπου, δι' οὗ ἔρπει ἐπὶ τῶν τοίχων ἢ τῶν στύλων, ὅπου παρεμπλέκει τὰς ὀστίλιγγας αὐτοῦ, ἀναπολεῖ εἰς τὸν νοῦν τὴν ἄμπελον· ἀλλ' ἀντὶ ὡς αὕτη νὰ παράγῃ καρπὸν χυμώδη, παράγει εἰδὸς τι κώνων ἀσάρκων, ἀφορήτου πικρότητος, οἵτινες εἶναι ἄνθος μᾶλλον ἢ καρπὸς καὶ καλοῦνται *στροβίλοι*, οὗτοι δὲ δίδουσι τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα πρὸς κατασκευὴν ζύθου.

Παρ' ἡμῖν ὁ *λυκίσκος*, καθ' ὃ ἀναφέρει ὁ κ. Δε Ἑλδράιχ ἐν τῷ συγγράμματι αὐτοῦ «Περὶ τῶν ὠφελίμων φυτῶν τῆς Ἑλλάδος», φύεται εἰς ὀρεινὰς χώρας, π.χ. κατὰ τὴν Λεβαδείαν, ἐν Εὐβοίᾳ, Ἀρκαδίᾳ, ἐπὶ τοῦ Πάρνωνος (Μαλεβοῦ), καλούμενος ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων *ἀγριόκλημα*. Ἡ καλλιέργεια αὐτοῦ θὰ ἦτο, λέγει, συμφερωτάτη εἰς τινὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἀφοῦ ἤδη καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀττικῇ, ἔνθα ἐκαλλιεργήθη τὸ φυτὸν, ἐπέδωκεν εἰς αὐξῆσιν καὶ πλουσίως ἐκαρποφόρησε.

Ἐν Ἀλσατίᾳ, ἔνθα ὁ *λυκίσκος* ἀποτελεῖ μίαν τῶν βάσεων τοῦ ἐγχωρίου πλούτου, ἡ συγκομιδὴ αὐτοῦ εἶναι ἐν ἐκάστῳ χωρίῳ ἀληθὴς ἐορτή. Οἱ ἐργάται ἐμβαδίνοντες εἰς τοὺς *λυκισκῶνας* ἐν φωναῖς καὶ ἀλαλαγμοῖς ῥίπτουσι χαμαὶ τοὺς ὑψηλοὺς ἐλατίνους πασσάλους, περὶ τοὺς ὁποίους εἰσὶ περιελιγμένοι χαριέντως οἱ κληματοειδεῖς *λυκίσκοι*, πλήρεις ἀνθέων, καὶ ἀποκόπτοντες ἐπιμε-

λῶς τοὺς *στροβίλους* στιβάζουσιν εἰς *σάκκους* ἢ εἰς *μεγάλα κιβώτια*. Ἡ ἐργασία δὲ αὕτη εἶναι κοπιώδης, διότι ὁ *λυκίσκος* εἶναι δυσπρόσιτος ὡς ἐκ τοῦ λασίου καὶ ἀκανθώδους χυμὸς τοῦ στελέχους του, ἐκ τούτου δὲ ἅμα τῇ προσαφῇ τὸ δέρμα ἐρυθριᾷ προκαλοῦν πόνοισιν.

Τὰ ἄνθη τοῦ *λυκίσκου* συγκομισθέντα ξηραίνονται πρὶν γίνῃ αὐτῶν χρῆσις.

Ἐπάρχουσι τινες νομίζοντες ὅτι ὁ ζύθος κατασκευάζεται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τῶν *στροβίλων* τοῦ *λυκίσκου*· τοῦτο δὲ εἶναι ἀληθές· ὁ *λυκίσκος* εἶναι μὲν ἀπαραίτητος εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ζύθου παρέχων αὐτῷ τὸ ἄρωμα καὶ τὴν ἰδιόζουσαν γεῦσιν, δὲν ἀποτελεῖ ὅμως καὶ τὴν βάσιν τοῦ ποτοῦ τούτου.

Ὁ ζύθος εἶναι ποτὸν ἐλαφρῶς οἰνοπνευματωδές, προκύπτει ἐκ τῆς ζυμώσεως τῆς κριθῆς ἢ ἄλλων δημητριακῶν καρπῶν καὶ γνωστὸν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησιν ἀπαντῶμεν τὸ ἐκ κριθῆς κατασκευαζόμενον πόμα κατὰ Διόδωρον, τὴν *πιτσάνην* κατὰ Διοσκορίδην, τὸ *κρίθινον πόμα* κατὰ Στράβωνα, τὸν *κρίθινον οἶνον* ἢ *θρύον* ἢ *πῖνον* κατὰ Ἀθήναιον καὶ τὸν *ζύθον*· πάντα ταῦτα ἦσαν εἶδη ζύθων, περὶ ὧν δὲν εἶναι ἐνταῦθα τόπος νὰ παραματευθῶμεν.

Εἰπώμεν ἤδη ὀλίγα τινα περὶ τῆς σημερινῆς κατασκευῆς τοῦ ζύθου. Αἱ κυριώτεραι ἐργασίαι, εἰς τὰς ὁποίας ὑποβάλλονται αἱ πρὸς τὴν κατασκευὴν τοῦ ζύθου χρησιμεύουσαι ὕλαι, εἰσὶ τρεῖς· ἡ *ἐκθύνησις* (le maltage), ἡ *ἐκσακχάρωσις* (le brassage) καὶ ἡ τοῦ *λυκίσκου ἀράμιξις* (l'houblonnage). Ἡ πρώτη τῶν ἐργασιῶν τούτων, ἡ *ἐκθύνησις*, σκοπεῖ ν' ἀναπτύξῃ ἐν τοῖς κόκκοις τῆς κριθῆς οὐσίαν τινα εἰδικήν, ἀζωτοῦχον, ἀσαφοῦς χημικῆς συνθέσεως, καλουμένην *διάστασιν*, ἔχουσαν τὴν δύναμιν διὰ τῆς χημικῆς αὐτῆς ἐπιδράσεως νὰ μετατρέπῃ τὸ ἄμυλον τῆς κριθῆς εἰς *σάκχαριν*. Πρὸς τοῦτο θρέχεται ἡ κριθὴ καὶ μεταφέρεται εἰς ὑπόγειον, ἔνθα ὑπὸ τὴν ἐπῆρειαν τῆς θερμότητος καὶ τῆς ὑγρασίας *βλαστάνει*· ὅταν δὲ τὸ φύτρον γίνῃ ἀρκούντως μακρὸν ξηραίνουσι τοὺς κόκκους τῆς κριθῆς εἰς θερμὸν ἄνεμον ἢ φρύγουσιν, ἀφαιροῦσιν ἀπ' αὐτῶν τὰ *ρίζιδια* καὶ ἀλήθοντες εἰς μύλους ἀπολαμβάνουσιν ἐκ τούτου οὐσίαν καλουμένην *βύνην*.

Ἡ βύνη αὕτη ὑποβάλλεται κατόπιν εἰς τὴν ἐκ *σακχάρων* τιθεμένην εἰς κάδους πλήρεις ὕδατος θερμοῦ ἀνακυκωμένου ἀδιαλείπτως, συνήθως διὰ μηχανήματός τινος. Διὰ τῆς ἐργασίας ταύτης ἡ διάστασις δρᾷ ἐπὶ τοῦ ἀμύλου τῆς κριθῆς καὶ μεταβάλλει αὐτὸ εἰς *σάκχαριν* διαλυομένης δὲ ταύτης ἐν τῷ θερμῷ ὕδατι παράγεται τὸ *γλεῦκος τοῦ ζύθου* (moût).

Ἐνταῦθα ἄρχεται ἡ σειρά τοῦ *λυκίσκου*· τὰ ἄνθη αὐτοῦ ῥίπτονται εἰς τὸ *γλεῦκος* τοῦ ζύθου, τὸ ὁποῖον μετὰ ταῦτα θράζεται ἐπὶ πολλὰς ὥ-